

podskočili a v okamihu zmizli za závesom. V termách sa rozpútali roztopašné a zhýralé radovánky a inspector im v tom nebránil, lebo sám sa do nich často zapájal. Aj Petronius o nich tušil, ale keďže bol zhovievavý a nerád sa uchýľoval k trestom, prižmuroval nad nimi oči.

V unktuáriu zostala len Eunike. Chvíľu počúvala hlasy a smiech, ktoré sa niesli k lakoniku, potom vzala do rúk stolček vykladaný jantárom a slonovinovou kosťou, na ktorom pred chvíľou sedel Petronius, a obozretne ho prisunula k jeho soche.

Unktuárium bolo zaplavené slnečným svetlom a farbami, ktoré sa odrážali od stien vykladaných dúhovým mramorom.

Dievčina sa postavila na stolček a ocitla sa na jednej úrovni so sochou. Ovinula svoje paže okolo jej krku, odhodila si zlaté vlasy dozadu, pritúlila sa ružovým telom k bielemu mramoru a vášnivo pritisla svoje ústa k chladným Petroniovým perám.

## – II. KAPITOLA –

Len čo sa posilnili jedlom, ktoré označili ako raňajky, hoci keď si k nemu obaja muži sadali, bežní smrteľníci už mali dávno za sebou aj poludňajšie prandium, navrhol Petronius, aby si zdriemli. Podľa neho bolo na návštevy ešte príčas. Pravda, sú ľudia, ktorí navštevujú známych ešte na úsvite, lebo to považujú za starý rímsky zvyk. Ale v jeho očiach to je barbarstvo. Podľa neho sú najvhodnejšie popoludňajšie hodiny, no treba vyraziť, ešte kým sa slnko nepresunie k chrámu Jupitera Kapitolského a nezahľadá sa úkosom na Fórum. Na jeseň býva ešte horúco a ľudia si radi po jedle pospia. O takom čase je príjemné načúvať šumu fontány v átriu a po povinnej tisícke krokov si podriemať v červenkastom svetle, ktoré sa cedí cez purpurové, sčasti zatiahnuté velárium.

Vinicius uznal, že má pravdu, takže sa začali prechádzať a nenútene zhovárať o tom, čo sa povráva na Palatíne a v meste a sem-tam po troške filozofovali nad životom. Petronius sa potom odobral do kubikula, no nespál dlho. Po ani nie pol hodine vstal, prikázal, aby mu doniesli verbenu, a začal si ňou natierať ruky a spánky.

„Neveril by si,“ poznamenal, „aké je to osviežujúce. Teraz som pripravený.“

Lektika už na nich čakala, nuž do nej nasadli a rozkázali, aby ich odniesli na Vicus Patricius, do Aulovho domu. Petroniova inzula ležala na južnom svahu Palatína pri Carinách, najkratšia cesta teda viedla po nízke Fóra, no keďže sa Petronius plánoval zastaviť aj u klenotníka Ido-

mena, chcel, aby ich niesli cez Vicus Apollinis, Fórum a smerom na Vicus Sceleratus, kde bolo na nároží plno rozličných obchodíkov.

Obrovskí černosí zodvihli lektiku a vykročili v sprievode otrokov zvaných *pedisequi*. Petronius si priložil k nosu ruky voňajúce verbenou, zdalo sa, že premýšľa – a po chvíli prehovoril:

„Zišlo mi na um, že ak nie je tá tvoja lesná bohynka otrokyňa, tak by mohla odísť z Plautiovho domu a presťahovať sa k tebe. Zahrnul by si ju láskou a obsypal bohatstvom, tak ako ja moju zbožňovanú Chrysothemidu, ktorej mám – medzi nami – aspoň tak dosť ako ona mňa.“

Marcus pokrútil hlavou.

„Nie?“ spýtal sa Petronius. „V najhoršom prípade by sa celá záležitosť dostala k cézarovi a môžeš si byť istý, že vďaka môjmu vplyvu by bol Medenobradý na tvojej strane.“

„Nepoznáš Lýgiu!“ odvetil Vinicius.

„A ty ju poznáš? Inak než len z videnia? Hovoril si s ňou? Vyznal si jej lásku?“

„Najprv som ju videl pri fontáne a potom som ju stretol ešte dvakrát. Nezabúdaj, že počas pobytu u Aula som býval v bočnej vile určenej pre hostí, a keďže som mal zranenú ruku, nemohol som zasadať k spoločnému stolu. Až v predvečer dňa, na ktorý som ohlásil svoj odchod, som sa s Lýgiou stretol pri večeri – ale nemohol som s ňou prehodiť ani slovo. Musel som počúvať Aulovo rozprávanie o jeho víťazstvách v Británii a neskôr o úpadku malých statkov v Itálii, ktorému sa snažil zabrániť ešte Licinius Stolo. Nevie, či je Aulus schopný hovoriť aj o niečom inom, a predpokladám, že sa z toho nevykrútíme ani tentoraz, ibaže by si chcel počúvať o tom, aká je dnešná doba zženštilá. Chovajú v kurníkoch bažanty, ale nevedia ich – riadia sa zásadou, že každým zjedeným bažantom sa blížime k pádu Ríma. Druhý raz som sa s ňou stretol pri cisterne v záhrade, v ruke držala trstinu, namáčala ju do vody a kropila ňou kosatce, čo rástli navôkol. Pozri sa na moje kolená. Prisahám na Heraklov štít, že sa mi nechveli, keď sa burácajúce mračná Partov blížili k našim manipulom, ale pri tej cisterne sa mi roztriasli. Bol som zmätený ako chlapec, ktorý ešte nosí na krku bulu, očami som žobral o zmilovanie, dlho som sa nezmohol ani na jedno slovo.“

Petronius na neho pozrel takmer závistlivo.

„Šťastlivec!“ povedal. „Hoci by aj svet a život boli akokoľvek zlé, jedno bude naveky blahom – mladosť!“

Po chvíli sa zase opýtal:

„A prihovoril si sa jej?“

„Samozrejme. Keď som sa spamätal, povedal som jej, že sa vraciam

z Ázie a že som si pred mestom vyklbil ruku, ale vo chvíli, keď sa mám rozlúčiť s týmto pohostinným domom, vidím, že radšej by som trpel tu, než niekde inde zažíval slasť, radšej by som tu ležal chorý, než niekde inde pobehoval zdravý. Počúvala moja slová, tiež bola v rozpakoch, skláňala hlavu a kreslila čosi trstinou do šafránovožltého piesku. Potom zodvihla zrak, ešte raz pohliadla na znaky v piesku, na mňa – akoby mi chcela niečo povedať – a náhle utiekla ako hamadryáda pred nahlúplým faunom.“

„Musí mať pekné oči.“

„Ako more – a ja som sa v nich utopil ako v mori.“ Ver mi, že Archipelagos nie je ani zďaleka taký blankytný. Po chvíli pribehol malý Plautius a začal sa na niečo vypytovať. Ale ja som vôbec nechápal, o čom hovorí.“

„Ó, Aténa!“ zvolal Petronius. „Sním tomu chlapcovi z očí pásku, ktorou mu ich previazal Eros, lebo inak si rozbije hlavu o stĺp vo Venušinom chráme.“

Potom oslovil Vinicia:

„Ty jarný púčik na strome života, ty zelený výhonok vínnej révy! Mal by som ťa dať odniesť nie k Plautiovi, ale do Gelociovho domu, do školy pre chlapcov, ktorí ešte nevedia nič o živote.“

„Kam tým mieriš?“

„Čo nakreslila do piesku? Či nie Amora, či nie srdce prestrelené jeho šípm, alebo čosi podobné, z čoho by sa dalo vyčítať, že satyrovia už pošepkali do ucha tej nymfy nejedno tajomstvo života? Ako je možné, že si sa na tie znaky nepozrel?“

„Nosím tógu dlhšie, než si myslíš,“ odvetil Vinicius. „Ešte pred tým, ako pribehol malý Aulus, som si ich pozorne prehlíadol. Ved' viem, že v Grécku i v Ríme dievčatá neraz kreslia do piesku vyznania, ktoré sa neodvažujú vyriechnuť... Ale hádaj, čo nakreslila.“

„Ak niečo iné než to, čo som práve povedal, tak to neuhádnem.“

„Rybu.“

„Čože?“

„Ako vravím – rybu. Znamená to, že je v jej žilách koluje chladná krv? Nevieam. Ale ty, ktorý ma nazývaš jarným púčikom na strome života, budeš ten znak iste schopný vysvetliť.“

„Carissime! Na to sa spýtaj Plínia. On sa vyzná v rybách. Keby ešte žil starý Apicius, možno by ti tiež vedel poradiť, lebo ten zjedol za svojho života viac rýb, než sa pomestia do Neapolského zálivu.“

Vniesli ich do rušných ulíc, kde sa prekrikovali ľudia, a tak v rozhovore nepokračovali. Po Vicus Apollinis zamierili na Forum Romanum, kde sa

v pekné dni pred západom slnka zhromažďovali davy záhalčivých ľudí, aby sa poprechádzali medzi stĺporadím, porozprávali sa o novinkách a poobzerali si významných ľudí v lektikách. Nahliadali do zlatníckych krámkov, do kníhkupectiev, do zmenární, do obchodov, kde predávali hodváb, bronzové predmety, a všelijakých ďalších, ktorých bolo v domoch na námestí oproti Kapitolu plno. Polovica Fóra, rozprestierajúca sa pod palácovým svahom, sa už norila do tieňa, zatiaľ čo sa stĺpy vyššie položených chrámov na blankytnom pozadí zlatisto leskli. Tie, čo stáli poniže, vrhali dlhé tieň na mramorové platne. Stĺpov tu bolo tak veľa, až sa v nich pohľad strácal ako v lese. Človeku sa zdalo, akoby sa budovy a stĺpy tísli k sebe. Všíli sa jedny nad druhými, tiahli sa doprava i doľava, štervali sa do kopcov, chúlili sa k múru paláca či k sebe navzájom, väčšie aj menšie, hrubšie i tenšie, zlaté i biele kmene, tu pod architrávmi kvitnúce akantovými listami, tam skrútené v iónskom štýle a hneď vedľa zase zakončené jednoduchými dóorskymi štvorcami. Nad týmto lesom sa leskli farebné triglyfy, z tympanónov sa vykláňali vytesané postavy bohov, zlatý štvorzáprah akoby sa už-už chystal vyletieť nahor, do blankytu, ktorý pokojne visel nad týmto hustým mestom chrámov. Stredom námestia i po jeho krajoch tiekla ľudská rieka: hlúčky sa prechádzali pod oblúkmi baziliky Julia Caesara, ďalšie sedeli na schodoch Kastora a Polluxa a okolo Vestinho chrámu – a na mramorovom pozadí sa vynímali ako roje pestrofarebných motýľov alebo chrobákov. Zhora, po ohromných schodoch vedúcich k chrámu zasvätenému Iovi Optimo Maximo sa valili ďalšie vlny; pri rostrách počúvali náhodných rečníkov, ozývali sa výkriky obchodníkov predávajúcich ovocie, víno alebo vodu zmiešanú s figovou šťavou, podvodníkov ospevujúcich zázračné lieky, veštcov, hľadačov pokladov, vykladačov snov. Niekedy sa do hlasných rozhovorov primiešali zvuky sistra, egyptskej sambuky či gréckych flaut. Sem-tam sa tam objavili chorí, zbožní či sklesnutí ľudia, ktorí niesli obety do chrámov. Na kamenné dlaždice sa uprostred davov zlietali krídle holubov dychtiace po obetnom zrne; pripomínali pohyblivé, pestré i tmavé škvrny. Hlasno trepotajúc krídlami sa vzniesli do vzduchu a znova klesali na miesta, ktoré ľudia celkom nezaplnili. Z času na čas sa dav rozostúpil pred lektikami. Bolo v nich vidieť krásne ženské tváre či hlavy senátorov a rytierov s meravými črtami, ktorí vyzerali, akoby ich už život unavoval. Mnohojazyčný dav opakoval nahlas ich mená a pridával k nim prezývky, či už pochvalné, alebo hanlivé. Medzi chaotickými skupinkami sa sem-tam presne odmeranými krokmi predierali oddiely vojakov alebo vigilov, ktorí bdeli nad poriadkom v uliciach. Navôkol sa v rovnakej miere ozývala gréčtina i latinčina.

Vinicius už dávno nebol v meste, takže teraz so záujmom hľadel na ľudské mravenisko i na Forum Romanum, čo ovládalo svetskú šíravu a zároveň ňou bolo zaplavené. Petronius videl, na čo jeho druh myslí, a nazval ho „quiritským hniezdom bez Quiritov“. Mestský živel sa v tejto spleti rás a národov takmer strácal. Boli tu Etiópcania, obrovskí svetlovlasí ľudia z ďalekého severu, Britani, Galovia i Germáni, ľudia od Eufratu i od Indu s tehlovočervenými bradami, Sýrčania od brehov rieky Orontes s čiernymi láskavými očami, obyvatelia arabských púští vychudnutí na kosť, Židia s prepadnutými hrudníkmi, Egyptania, ktorí sa neprestávali ľahostajne usmievať, Numídčania a Afrovia, Gréci z Hellady, čo vládli nad mestom rovnako ako Rimania, no vládli nad ním vedou, umením, dôvtipom a prešibanosťou, ostrovní Gréci i Gréci z Malej Ázie, z Egypta aj Itálie či Narbonskej Galie. V húfe otrokov s prepichnetými ušami nechýbali ani slobodní zaháľači, ktorých césar zabával, živil, ba aj odieval, či slobodní cudzinci, ktorých do rozľahlého mesta prilákala vidina jednoduchého života a fortúny. Boli tu aj priekupníci a Serapidovi kňazi s palmovými ratolesťami a kňazi bohyně Izidy, ktorej prinášali na oltár viac obiet než do chrámu Jupitera Kapitolského, kňazi bohyně Kybelé so zlatými ryžovými klasmi v rukách či kňazi putovných božstiev a tanečnice z východu s ligotavými mitrami, obchodníci s amuletmi, zariekači hadov, chaldejskí mágovia a, napokon, ľudia, ktorí nemali žiadne zamestnanie, zaháľači, ktorí si týždeň čo týždeň prichádzali do zátiberských sýpok po obilie, bili sa o lístky z lotérie v cirkusoch, trávili noci za riekou, v domoch, čo sa neustále rozpadali, a teplé, slnečné dni zasa v kryptoportikoch, v špinavých suburských vývarovniach, na Milvijskom moste či pred inzulami zámožných rodín, kde im z času na čas hodili zvyšky zo stola otrokov.

Petronia tento dav dobre poznal. K Viniciovým ušiam sa neustále donášalo: „Hic est!“ – „To je on!“ Mali ho radi pre jeho štedrosť a jeho popularita vzrástla najmä odvtedy, ako sa roznieslo, že pred césarom namietal proti rozsudku smrti, ktorý vyniesli nad familiou prefekta Pedania Secunda, čiže nad všetkými otrokmi bez ohľadu na vek a pohlavie – zato, že jeden z nich v záchvate zúfalstva onoho ukrutného muža zabil. Petronius na verejnosti tvrdil, že mu to je v podstate jedno a že sa s césarom rozprával len ako súkromná osoba, ako *arbiter elegantiarum*, ktorého estetické cítenie uráža takéto barbarské krviprelievanie, hodné akurát nejakých Skýtov, nie však Rimanov. No ľud, ktorý sa pre toto krviprelievanie vzbúril, Petronia od tej chvíle miloval.

On však o to nedbal. Mal na pamäti, že ľud miloval aj Britannica, ktorého dal Nero otráviť, Agrippinu, ktorú prikázal zavraždiť, Octaviu,

ktorú na ostrove Pandataria zadusili v horúcej pare po tom, čo ju donútili prerezať si žily na zápästiach, Rubelia Plauta, ktorý žil už nejaký čas vo vyhnanstve, i Thrasea, ktorému mohlo každé ráno priniesť rozsudok smrti. Priazeň ľudu mohla byť skôr považovaná za zlé znamenie a skeptický Petronius bol navyše poverčivý. Masou pohrdal ako aristokrat aj ako estét. Dav páchnuci praženými bôbmi, ktoré nosili v záhrení, večne zachrípnuté a upotené individúá, ktoré na rohoch ulíc a v peristyloch hrávali moru, si podľa neho nezasluhovali označenie ľudia.

Nereagoval teda vôbec na potlesk a ani na občasné vzdušné bozky a pustil sa Marcovi rozprávať o Pedaniovi, pričom sa vysmieval vrtkavosti pouličnej zberby, ktorá už deň po hroznom krviprelievaní tleskala Nerovi, keď ho niesli do chrámu Jupitera Statora. Pred Avirunovým kníhkupectvom prikázal zastaviť, vystúpil z nosidiel a kúpil zdobený rukopis, ktorý podal Viniciovi.

„Darček. Pre teba,“ povedal.

„Ďakujem!“ odvetil Vinicius. Prečítal si nadpis a spýtal sa: „Satyricon? To je nejaká novinka. Kto to napísal?“

„Ja. Ale nechcel som kráčať v šľapajach Rufinia – o ktorom ti ešte musím porozprávať – a ani v šľapajach Fabricia Veientona, preto o tom nikto nevie. A ty to nikomu nehovor.“

„A vraj nepíšeš verše,“ poznamenal Vinicius nahliadnuc do rukopisu. „A tu, hľa, tvoja próza je nimi husto popretkávaná.“

„Keď si to budeš čítať, venuj pozornosť pasážam opisujúcim Trimalchionovu hostinu. A čo sa týka veršov, hnusia sa mi odvtedy, ako sa Nero rozhodol zložiť epos. Ak si chce Vitellius uláviť, strčí si do krku paličku zo slonovinovej kosti, iní zase siahajú po perách plameniakov máčaných v oleji či vo vývare z matrinej dúšky – a ja si čítam Nerovu poéziu. Účinkuje na mňa okamžite. Potom ho môžem vychvalovať, keď už nie s čistým svedomím, tak aspoň s čistým, prázdny žalúdkom.“

Len čo to povedal, zastavili pred obchodom zlatníka Idomena, a keď vybavil záležitosť s gemami, prikázal odniesť lektiku priamo do Aulovho domu.

„Po ceste ti rozpoviem Rufiniov príbeh – aby si pochopil, kam až môže siahť autorova samolúbošť,“ povedal.

Ale ešte prv, než sa stihol rozrozprávať, zabočili na Vicus Patricius a zastali pred Aulovým domom. Mladý, zavalitý ianitor otvoril dvere vedúce do ostia, nad ktorými visela klietka a straka v nej ich privítala hlasným „Salve!“

Z ostia zamierili do samotného átria a Vinicius povedal: „Všimol si si, že vrátnik nebol spútaný reťazami?“

„Je to podivný dom,“ odpovedal polohlasom Petronius. „Určite si už počul, že Pomponiu Graecinu upodozrievajú z vyznávania východných povier, ktoré sú späté s akýmsi chlapom, Chréstos sa volá. Podľa všetkého sa o to zaslúžila Crispinilla, ktorá jej nevie zabudnúť, že jej stačil jeden muž na celý život. Univira! Skôr by si dnes v Ríme zohnal tanier čerstvých hríbov z Regna Norica. Musela predstúpiť pred domáci súd...“

„Máš pravdu, je to čudný dom. Neskôr ti poviem, čo som tu všetko videl a počul.“

Vkročili do átria. Otok, správca tejto časti domu zvaný atriensis, vyslal nomenclatora, aby ohlásil hostí, a služobníctvo im súčasne prisunulo stoličky a pod nohy im položili stolčeky. Petronius, ktorý sem nikdy nezavítal, keďže predpokladal, že tu panuje večná stiesnenosť, sa rozhlíadal navôkol – takmer začudovane – lebo átrium naňho pôsobilo skôr veselo. Cez veľký otvor prenikal dovnútra snop jasných lúčov, ktoré sa lámali vo vodomete na tisíc iskier. Impluvium, nevelký štvorhranný bazén s fontánou uprostred určený na zachytávanie dažďa padajúceho v sychravé dni cez horný otvor, bolo obkolesené sasankami a ľaliami. Bolo zrejmé, že domáci majú radi predovšetkým ľalie, pretože tu rástli celé záhony týchto bielych i červených kvetov, ale aj zařírových kosatcov s jemnými okvetnými lístkami postriebrenými vodným popraškom. Na mokrom machu, do ktorého sa zabárali kvetináče s ľaliami, stáli medzi trsmi trávy bronzové sošky stvárňujúce deti a vodné vtáky. V jednom rohu skláňala k vode hlavu pokrytú medenkou aj bronzová laň, akoby sa chcela napiť. Podlahu átria tvorila mozaika, steny, sčasti vykladané červeným mramorom a sčasti pomalované obrazmi rýb, vtákov a gryfov, vábili oči svojimi pestrými hravými farbami. Zárubne dverí vedúcich do bočných miestností boli zdobené korytnačinou, ba dokonca slonovinovou kosťou. Medzi nimi stáli pri stenách sochy Aulových predkov. Všetko vzbudzovalo dojem pokojného blahobytu, ktorý bol na míle vzdialený od prepychu, no zároveň bol ušľachtilý a sebaistý.

Petronius, ktorého dom bol neporovnateľne okázalejší a vyberanejší, nenachádzal nič, čo by urážalo jeho vkus. Práve to chcel povedať Viničovi, keď vtom otrok, velarius, odhrnul závesy deliace átrium od tablína a zazreli Aula Plautia, ktorý sa k nim ponáhlal z útrobu domu.

Na pleciah tohto muža sa už znášal večer jeho života, hlavu mal bielu, osrienenú vekom, ale pôsobil sviežo, mal energickú, trochu prikrátku tvár – podobnú orlej hlave. Tentoraz sa na nej odrážal údiv, ba nepokoj, vyvolaný nečakanou návštevou Nerovho priateľa, druhá a dôverníka.

Lenže Petronius bol človek svetaskúsený a nanajvýš bystrý, tváril sa, že si to nevšimol, a keď ich Aulus privítal, oznámil mu čo najvýrečnejšie

a najuvoľnenejšie, že sa prichádza poďakovať za výnimočnú starostlivosť, akej sa dostalo synovi jeho sestry, a že príčinou jeho návštevy, ku ktorej sa odvážil, keďže sa s Aulom oddávna pozná, je len a len vďačnosť.

Aulus ho zase ubezpečil, že je v jeho dome vítaným hosťom – a čo sa vďačnosti týka, ubezpečil ho, že to on cíti vďačnosť, hoci Petronius určite netuší jej dôvod.

A Petronius skutočne netušil.

Márne upieral nahor svoje orieškovohnedé oči a snažil sa spomenúť si na čo i len službičku, ktorú preukázal Aulovi – či komukoľvek inému. Nerozpamätal sa na žiadnu, teda s výnimkou príhovoru, ktorý prisľúbil Viniciovi. Pravdaže, nebolo vylúčené, že niekomu pomohol, ale len neúmyselne.

„Mám veľmi rád Vespaziána a vážim si ho,“ odvetil mu Aulus. „Zachránil si mu život, keď raz, nanešťastie, zaspal pri počúvaní césarových veršov.“

„Vlastne mal šťastie, lebo ich nepočul, mohlo sa to však preňho skončiť veľmi nešťastne, to je pravda. Medenobradý chcel za ním poslať centúria s priateľským odporúčením, aby si otvoril žily,“ poznamenal Petronius.

„A ty si ho, Petronius, vysmial.“

„Áno, alebo vlastne nie. Povedal som Nerovi, že ak Orfeus uspal svojou piesňou rozbesnenú obludu, tak on môže hovoriť o rovnakom triumfe, lebo sa mu podarilo uspať Vespaziána. Ahenobarba možno napomenúť len pod tou podmienkou, že sa v miernom pokarhaní ukrýva veľká lichôtko. Naša milostivá Augusta Poppaea to veľmi dobre vie.“

„Čo sa dá robiť, taká je doba,“ odvetil Aulus.

„Jeden Britan mi hodil do tváre kameň a vybil mi dva predné zuby, preto aj sykám, no aj tak som strávil najšťastnejšie dni svojho života v Británii...“

„Lebo to boli víťazné časy,“ dodal Vinicius.

Petronius sa zľakol, že sa starý vojvodca rozrozpráva o dávných vojnách, a tak radšej zmenil predmet rozhovoru. Neďaleko Praeneste našli dedinčania mŕtve vlčá s dvomi hlavami a počas poslednej búrky odrazil blesk roh Luninho chrámu, čo je takto neskoro v jeseni predsa len neslýchaná vec. Hovoril mu o tom istý Kotta, ktorý jedným dychom dodal, že kňazi z toho chrámu predpovedali vzhľadom na danú udalosť pád mesta či prinajmenšom zborenie nejakého veľkého domu – čomu sa podľa nich dalo zabrániť len mimoriadnymi obetami.

Aulus si ho vypočul a poznamenal, že také znamenia určite nemožno brať na ľahkú váhu. Že bohov azda rozhnevalo množstvom zločinov, čo



by ho ani vôbec neprekvapilo – a v takomto prípade sú prosebné obety celkom na mieste.

Petronius na to odvetil:

„Tvoj dom, Plautius, nie je taký veľký, hoci v ňom býva veľký človek. Môj dom je priveľký pre takého naničhodného majiteľa, ale tiež ho možno pokladať za malý. A ak sa má zrútiť nejaký skutočne veľký dom, ako napríklad *domus transitoria*, oplatí sa nám vôbec obetovať, aby sme tú skazu odvrátili?“

Plautius neodpovedal a jeho obozretnosť sa Petronia dotkla, lebo napriek tomu, že nevedel celkom spoľahlivo rozlišovať medzi dobrom a zlom, nikdy nedonášal a každý sa s ním mohol bez obáv porozprávať. Zmenil teda opäť tému rozhovoru a začal vychvalovať Plautiov príbytok a vkus, s akým je zariadený.

„Je to stará usadlosť,“ odvetil Plautius, „nič som v nej nezmenil od chvíle, ako som ju zdedil.“

Keď odhrnul záves, ktorý oddeľoval átrium od tablína, rozprestrel sa pred ich zrakom celý dom. Na tablínium nadväzoval peristyl, za ním sa rozprestierala sála zvaná *oecus* a cez ňu bolo vidieť do záhrady, ktorá svietila v diaľke ako obraz v tmavom ráme. Odtiaľ sa k nim niesol veselý detský smiech.

„Ach, vojvodca,“ povedal Petronius, „dovoľ nám započúvať sa zblízka do toho úprimného smiechu, o ktorý je dnes taká núdza.“

„Rád,“ odvetil Plautius a vstal. „To sa malý Aulus a Lýgia hrajú s loptami. Ale pokiaľ ide o smiech, mal som za to, Petronius, že sa smeješ celý život.“

„Život je na smiech, nuž sa smejem,“ povedal Petronius, „no tento smiech znie inak.“

„Petronius sa navyše nesmeje celé dni, ale skôr celé noci,“ poznamenal Vinicius.

Zabratí do rozhovoru vykročili krížom cez dom a o chvíľu sa ocitli v záhrade, kde sa Lýgia a malý Aulus hrali s loptami. Otroci, *sphaeristae*, ktorých jedinou úlohou bolo byť im poruke pri hrách, ich dvíhali zo zeme a podávali im ich. Petronius počastoval rýchlym, letným pohľadom driečnu dievčinu s loptou v ruke, ktorá mala trochu rozstrapatené vlasy a bola máličko zadýchaná a zrumenená.

Ale v záhradnom triklíniu sedela v tieni brečtana a viniča Pomponia Graecina – išli sa s ňou teda zvítať. Petronius síce nechodil na návštevu do Plautiovho domu, ale stretávali sa u Antistie, dcéry Rubelia Pauta a v Senecovom i Pollionovom dome. Nedokázal sa ubrániť istému údivu pri pohľade na jej zádumčivú, no prívetivú tvár, jej ušlachtilá postava,

pohyby a slová naňho zapôsobili. Pomponia otriasala do tej miery jeho názorom na ženy, že on, muž skazený do špiku kostí a sebaistý ako nikto v Ríme, nielenže k nej prechovával istú úctu, ale dokonca v jej prítomnosti aj zneistel. I teraz, keď jej ďakoval za to, ako sa postarala o Vinicia, ju mimovoľne oslovil „domina“ – čo bol titul, ktorý mu neschádzal na um, keď sa rozprával napríklad s Calviou, Crispinillou, Scriboniou, Valeriou, Solinou či inými ženami z vyššej spoločnosti.

Keď sa jej poďakoval, postažoval sa, že ju vidieť zriedkakedy v cirkuse či v amfiteátri, na čo ona položila dľaň na ruku svojho muža a pokojne odvetila:

„Starneme a obaja čoraz viac obľubujeme ticho domova.“

Petronius chcel niečo namietnuť, ale Aulus Plautius sykavo dodal:

„A čoraz viac sa cítime cudzo medzi ľuďmi, ktorí dokonca aj našich rímskych bohov nazývajú gréckymi menami.“

„Bohovia sa od istého času stali len rétorickými figúrami,“ vyhlásil nedbanlivo Petronius. „A keďže nás rétorike učili Gréci, aj mne samému ide ľahšie cez pery Héra než Juno.“

Keď to povedal, pozrel sa na Pomponiu, akoby naznačoval, že žiadne iné božstvo mu v jej prítomnosti ani nemohlo zísť na um, a namietol:

„Ludia starnú naozaj rýchlo, ale iba tí, čo vedú celkom iný život. A sú tváre, na ktoré Saturn akoby zabudol.“ Petronius to vyslovil úprimne, lebo pleť Pomponie Graeciny, hoci už mala za sebou poludnie života, bola nezvyčajne svieža, a keďže mala navyše drobnú tvár i hlavu, chvíľami pôsobila – navzdory svojim tmavým šatám, vážnosti a zádumčivosti – ako celkom mladá žena.

Malý Aulus, ktorý k Viniciovi počas jeho pobytu v dome nanajvýš prilnul, začal mladíka vábiť, nech sa s nimi zahrá s loptami. Za chlapcom vošla do triklnia aj Lýgia. Zastala pod závesom z brečtana, po tvári sa jej roztancovali odrazené slnečné lúče a Petroniovi sa náhle zdala pôvabnejšia než na prvý, zbežný pohľad, skutočne vyzerala ako nejaká nymfa. A keďže ju doteraz neoslovil, vstal, uklonil sa jej a namiesto zvyčajných slov zvitania začal citovať slová, ktorými Odyseus pozdravil Nausikau:

„Vrúcné tá, vládkyňa, prosím! Si bohyňa alebo žena?”

Ak si však niektorá z ľudí, čo na zemi obydlija majú,  
trikrát sú šťastní tvoj otec a tvoja velebná matka,  
trikrát sú šťastní ti bratia.“

Dokonca aj Pomponii sa páčila vyberaná uhladenosť tohto svetáka. Lýgia počúvala, zmätená a zapýrená, netrúfala si zodvihnúť pohľad. Ale po chvíli jej začal pohrávať na perách pobavený úsmev, na tvári sa jej zračil zápas medzi dievčenským studom a chuťou odpovedať – a tá zrejme zví-

ťazila, lebo Lýgia sa náhle pozrela na Petronia a odpovedala mu jedným dychom slovami Nausikay, hoci jej prednes znel ako naučená lekcia:

„Kedže sa nezdáš mi, cudzinec, človekom zlým ani hlúpym...“

Potom sa zvrtila a utiekla tak, ako mizne splašený vták.

Teraz bol rad na Petroniovi, aby sa začudoval – veru nepredpokladal, že si vypočuje Homérov verš z úst dievčiny, na ktorej barbarký pôvod ho Vinicius vopred upozornil. Spýtavým pohľadom sa pozrel na Pomponiu, tá mu však neodpovedala, lebo s úsmevom pozorovala, aká hrdosť sa zračí na tvári starého Aula.

Nedokázal ju zamaskovať. Prilnul k Lýgii ako k vlastnému dieťaťu a napriek svojim starorímskym predsudkom, ktoré mu kázali hromžiť na gréčtinu a na jej rozširovanie, aj tak považoval tento jazyk za vrchol spoločenskej spôsobilosti. Sám sa nikdy dobre po grécky nenaučil, čo ho potajme trápilo, preto bol teraz rád, že sa tento kultivovaný muž a tiež literát, ktorý by hádam neváhal označiť jeho dom za barbarký, dočkal odpovede v Homérovom jazyku a jeho veršom.

„Máme v dome gréckeho pedagóga,“ poznamenal a obrátil sa k Petroniovi. „Učí nášho chlapca a dievča počúva. Je to ešte len vtáčatko, ale milé vtáčatko a obaja sme si na ňu zvykli.“

Petronius hľadel cez pokrútený brečtan a zemolez na záhradu a troch hráčov. Vinicius si zhodil tógu, len v tunike sa postavil čelom k Lýgii a odrazil do vzduchu loptu, ktorú sa snažila so zdvihnutými rukami chytiť. Dievčina naňho nespravila na prvý pohľad hlbší dojem. Zdala sa mu príliš drobná. Ale odkedy sa jej v triklíniu bližšie prizrel, uvažoval nad tým, že takto nejako by mohla vyzeráť Zornička – a ako znalec si uvedomil, že je v nej čosi nezvyčajné. Všetko si všimol a všetko zhodnotil: ružovú tvár, priezračnú pleť, svieže pery, jemne odchýlené, akoby pripravené na bozk, lazúrovo modré oči, alabastrové čelo, bujné tmavé vlasy, kadere, ktoré sa leskli ako jantár či korintská meď, jemnú šiju aj „božskú“ krivku jej ramien – jej postavu, pružnú, štíhlu, mladú ako prekvitajúci máj. Prebudil sa v ňom umelec a ctiteľ krásy, ktorý si uvedomil, že pod sochu tejto dievčiny by sa mohlo napísať „Jar“. Vtom mu zišla na um Chrysothemis a on sa pousmial. Náhle sa mu zdala neveriteľne zvädnutá – aj s tým svojím zlatým púdom na vlasoch a načierneným obočím – ako uschýnajúca ruža, ktorej začínajú opadať okvetné lístky. A predsa mu Chrysothemidu závidel celý Rím. Potom si spomenul na Poppaeu – aj preslávná Poppaea sa mu videla ako bezduchá vosková maska. V tej dievčine s tanagrickými tvarmi bola nielen jar – bola v nej žiarivá Psyche, ktorá presvietila jej ružové telo, ako keď lúč svetla presvieti lampu.